

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

Práve držíte verzi hry: Helga

VYDEJ SE PO STOPÁCH PŘÍBĚHŮ A PÁTREJ PŘÍMO V ULICÍCH

Vydej se na cestu, po stopách chlapců a dívek, jejichž osud většinou skončil v nacistické vražedné mašinerii. Povede se ti zachránit osobu, kterou budeš reprezentovat? Dokážeš využít situací ve „městě paradoxů“, terezínském ghettu?! Zahraj si hru přímo v ulicích bývalého ghetta. Hrát můžeš sám jako jednotlivec, s celým oddílem nebo jako školní třída. Vydej se poznat příběhy a zažij, jak se v Terezíně za války žilo.

PRO KOHO JE HRA URČENA?

Hra je určena pro všechny zájemce starší 10 let (mladším doporučujeme hrát v doprovodu starších, nejen vzhledem k nutnosti pohybovat se po městě podle mapy, ale i kvůli delším textům, se kterými se ve hře pracuje), kteří rádi objevují nové věci, nebojí se hýbat ani přemýšlet. Vhodná je i pro dospělé zájemce. Jedna verze hry trvá cca 90 minut (hodně také záleží na orientačních schopnostech, věku a motivaci hráčů). Lze také navštívit celou řadu zajímavých expozic přímo ve městě.

Podrobnosti ke hře, tipy a další materiály najdete na www.terezinskastafeta.cz/hra. Jak se ti hrálo? Napiš nám to na web.

Hru se pro vás rozhodli připravit přibližně 13 letí kluci a holky z Přírodní školy, kteří si v rámci projektu Terezínská štafeta, vzali už před více jak 6 lety za své, ukázat své generaci jak vypadal život v ghettu za doby druhé světové války. Více o Terezínské štafeta a jejích aktivitách najdete na www.terezinskastafeta.cz nebo na Facebooku. Pokud vás zajímají časopisy, které děti v terezínském ghettu vydávaly, najdete je k prohlížení na www.vedem-terezin.cz.

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

Ahoj,

jmenuji se Helga. Je mi jedenáct let a bydlím v Praze ještě s matkou a se sestrou. Otec nám zemřel, byl vážně nemocný a tak jsme zůstaly samy s matkou. Žily jsme si dobře, dokud nám neoznámily deportaci do terezínského ghetta. Ještě dnes si živě pamatuji na ten den, kdy jsme dostali povolání do transportu do Terezína.

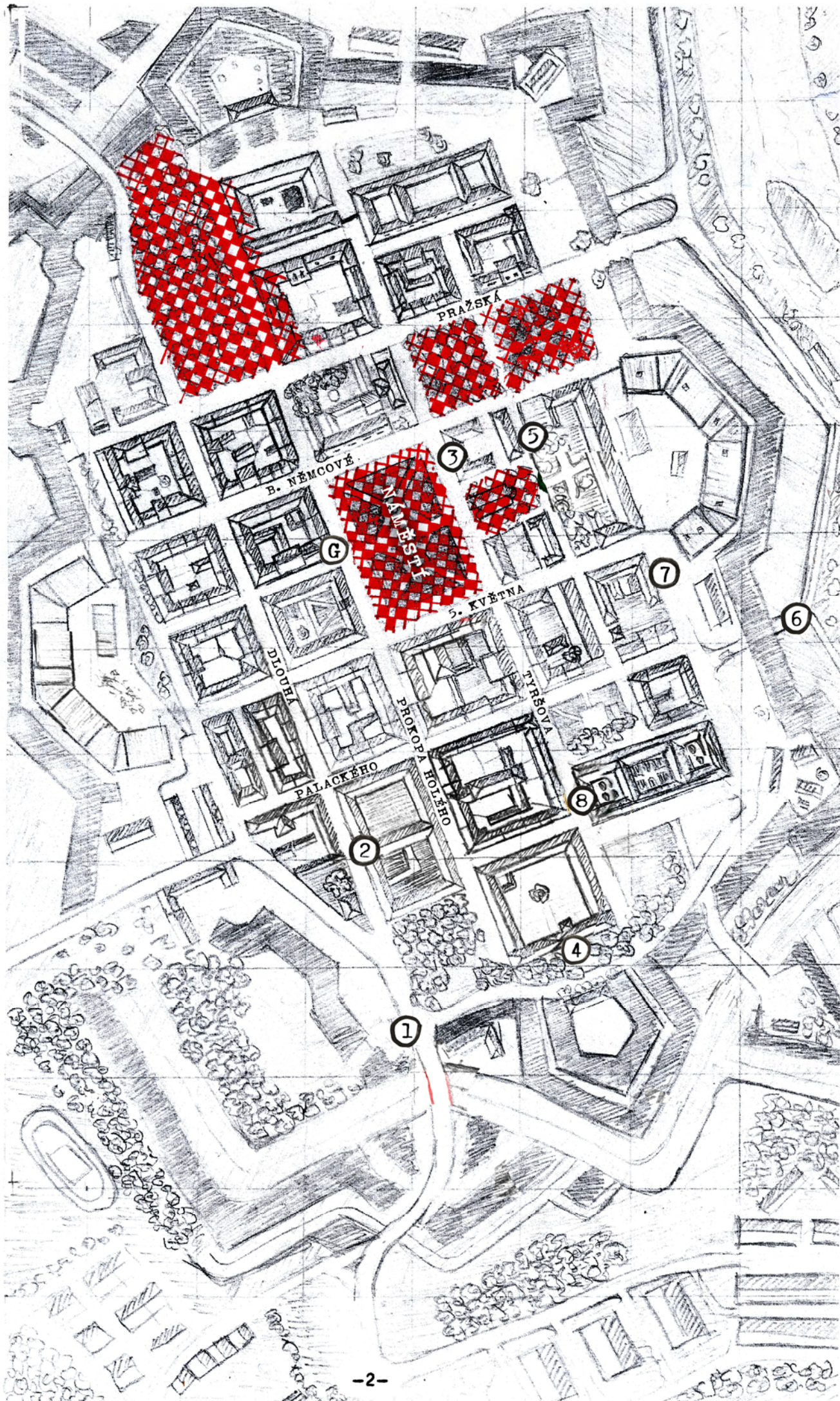
Byl to jeden z jarních večerů roku 1943. Byla už tma a venkovní svět ovládala bouře. Byla jsem doma jen se sestrou. Nebály jsme se. Byly jsme se sestrou zvyklé být doma samy, ale tentokrát to bylo jiné. Kolem osmé hodiny přišla matka domů. Z jejího tmavě zeleného kabátu, na kterém svítila židovská hvězda, stékaly kapky vody a z jejích plačících očí jsme viděly, že je zle. Matka vytáhla z kapsy promočenou obálku nadepsanou „města strachu a pláče. Povolání do transportu směr Terezín“ a pevně nás stiskla v objetí...

Takto začal náš nemilý příběh. O pár dní později jsme nastoupily do vlaku, který jel z nádraží Bubny v Praze do města strachu a pláče.

Helga

TEREZIN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

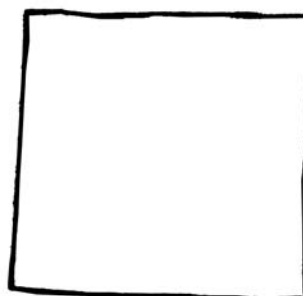
TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

FOTOGRAFIE

JMÉNO:

PŘÍJMENÍ:

VĚK :

- Na mapě jsou červeně vyznačená území, na které nesmíš chodit. Na tato místa nesměli chodit ani vězni ghetta. V ulicích nebo kolem náměstí tam byly závory, u kterých většinou hlídala ostraha.
- Pokud na stanovišti nemáš jiné instrukce, jdi po dokončení úkolu na další stanoviště zakreslené v mapě. Stanoviště musíš chodit postupně tak, jak je zakresleno v mapě, a nesmíš stanoviště přeskakovat.
- Písmenka získaná vypracováním úkolu na stanovišti zapisuj postupně do tajenky ve spodní části stránky. A poslední slovo tajenky zkus odvodit vzhledem k prvnímu verši.
- Zkus všechny otázky řešit bez moderní techniky. Můžeš se místo toho zeptat kolemjdoucího nebo se prostě jen více zamyslet.

UŽ SI HRU!

TAJENKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
t	i		b	u	d'	j	a	k	

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

1. TRANSPORT

Právě stojíš u kolejí vlečky. Sem od roku 1943 jezdily z nádraží v Bohušovicích všechny transporty do Terezína. Toto je už jen zbytek, původně vlečka vedla ještě asi o 50 metrů dál.

DENÍK

Transport byl hrozný. Musely jsme jet ve vlaku přeplněném lidmi. Měli jsme těžké kufry a nemohly jsme si sednout. Ale co bylo nejhorší. Vůbec jsme nevěděly, co s námi bude a jak dlouho budeme pryč.

Do Terezína sis mohla vzít jen omezený počet věcí (max. 50 kg). Proto i ty si vyber jen 8 věcí z výběru, které si označ a jen ty poté dále můžeš používat:

Vzpomínka

Vedle kolejí vlečky je památník tomuto místu. Můžete se k němu jít podívat a na chvíli se třeba ztišit a uvědomit si, že na tomto místě, které je dnes upravené a příjemné, tehdy bylo jedno z nejděsivějších míst Terezína. Bylo to místo, odkud odjížděly transporty dále na východ, do koncentračních táborů, kde většinu z lidí co se tam dostali, čekala smrt.

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

DENÍK

Odpoledne jsme přijeli do Terezína, a když jsme vystoupily z vlaku, čekal tam na nás četník, který nás odvedl na místo zvané Šlojzka. Tam nám prohlédly kufry a manželky četníků, „berušky“ nám z nich ukradly-vyšlojzovaly věci, které se jim líbily. Tak jsem přišla o hodinky, náušnice a náhrdelník po prababičce. Taky nás tu prohlédly od vší a blech a zaregistrovali a poté odvedly na domovy, kde jsme dál bydlely.

2. ŠLOJZKA

I tobě prohlédly všechny kufry a berušky ti vyšlojzovaly všechny věci začínající písmenem K nebo S, jestli máš nějaké takové věci ve svém seznamu z prvního stanoviště, tak si je vyškrtěj a už s nimi nemůžeš pracovat.

Hamburská kasárna sloužila především k ubytování žen, od r. 1943 v nich byli soustřeďováni zejména deportovaní z Nizozemska. Část budovy byla upravena na "šlojsku".

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

3. DÍVČÍ DOMOV

DENÍK

Četník mě odvedl do domu s označením L 410. Byl to jeden z dívčích heimů. Heim je označení pro domovy v Terezíně a toto slovo je převedené z němčiny. Dívky jsou tu milé a hned mě přijaly mezi sebe. A je jich tu hodně, asi 30 na jednom pokoji, takže se mám pořád s kým bavit. Spíme na kavalcích. To je něco jako palanda, která má dvě nebo tři patra a já spím úplně nahoře nad Ráchel a Janou.

První noc nebyla moc dobrá. Místo matrací tu jsou jen slamníky, které jsou tvrdé a píchají do zad. A to nemluvím o štěnicích, kterých tu je hodně. V noci jsem nemohla usnout, bála jsem se a byla mi zima.

Ráno, když jsme dojedly kousek chleba, co zbylo od večere a šly jsme se učit na půdu.

Dívky se zde tajně učily, a proto teď musíš odpovědět na tyto otázky, které ti dají první tři písmenka z tajenky, kterou najdeš na úvodní straně.

1. Od kdy, do kdy trvala 2. světová válka?

V - 1939-1945
S - 1914-1918
M - 1953- 1967
2. Jaká řeka protéká za hradbami města?

Á - Odra
I - Labe
Ě - Ohře
3. Jak se jmenoval dívčí časopis, který vznikl v prostorách domu za vámi?

Ř - Bonaco
M - Sluníčko

M	I	E	H	C	T	V	Y
T	S	R	T	E	S	T	R
E	T	M	A	N	K	H	O
R	R	V	R	O	A	E	B
E	E	O	V	T	S	L	M
Z	S	M	I	S	E	G	A
I	T	O	T	E	S	A	R
N	A	D	E	J	E	•	B

Nyní vylušti osmisměrku.

TAJENKA:

TEREZÍN HEIM SMRT NADĚJE DOMOV
STRES TREST BRAMBORY ESESÁK HELGA

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

4.

VÝDEJ JÍDLA

DENÍK

Je čas oběda. Tady v ghettu jsou na oběd většinou brambory s omáčkou. Ale jednou za čas máme něco extra například maso. A teď už dlouho nic navíc nebylo a tak doufáme, že to bude zrovna dnes. Najednou naše vychovatelka zavolala, ať si připravíme menážky (papírky které dokazovali, že dotyčný má nárok na oběd). Všechny moje kamarádky už měly menážky připravené jenom já jsem jí stále nemohla najít. Hledala jsem jí hrozně dlouho, ale nakonec jsem jí naštěstí našla a mohla jít za ostatními na oběd. Ráno, když jsme dojedly kousek chleba, co zbylo od večere a šly jsme se učit na půdu.

Dobře, tak menážku už máš, ale máš ešus a lžici? Jestli jsi je na prvním stanovišti zaškrtnla tak tento odstavec přeskoč a jdi rovnou dál. Pokud ale ešus a lžici ve výbavě nemáš, musíš vybrat dvě jiné věci, za které ešus a lžici vyměníš. Tyto dvě věci si vyškrtni a místo nich i vepiš ešus a lžici.

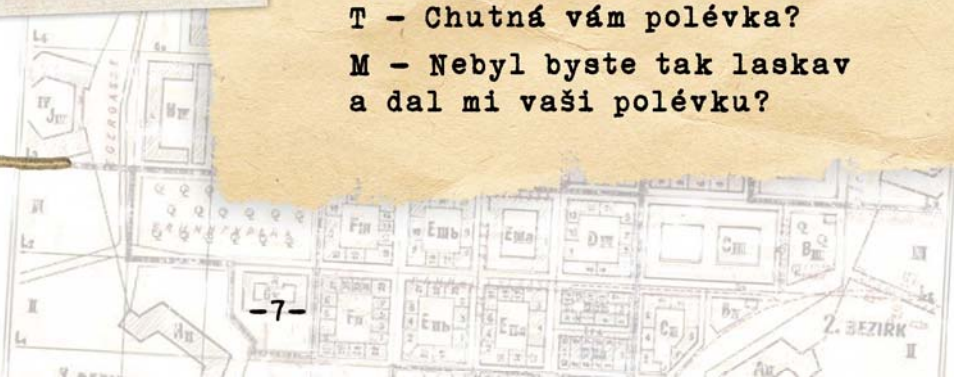
4. Zjistí, co znamená tato věta:

Mehmen sie gnädiger
her nicht die suppe?

A - Nemáte nádobu na polévku?

T - Chutná vám polévka?

M - Nebyl byste tak laskav
a dal mi vaši polévku?

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

4. VÝDEJ JÍDLA

V Terezíně se stávalo často, že někdo ztratil menážku. Přečtete článek z časopisu Kamarád, který psali chlapci v Terezíně o tom co se dělo, když sis šel pro novou.

ZTRACENÁ MENÁŽKA.

Petr Beek.

"Sakra, kde je ta menážka?" nadává některý maník z hejmu A, když zjistí, že eskartha zmizela. Začne hledat po celém domově, na posteli rozhází přikrývky, ale menážka nikde. A když už je celý unaven, tak to nechce začne. Jít si pro koflíček. Na Bündstella udáti kámen, na kripo a ještě na jiné terezínské úřady a když tam všude není, potom teprve na menage dienst. Tam se postaví do fronty, kde čeká dobrou hodinku. Když konečně přijde na radu, dostane ponaučení, že si to musí nechat podepsat od Zimmer allestra a že musí přinést legitimaci do ZKK, která je u Hausallestra. Nuže náš maník, strášeně kotáven, se šene opřespiet. Když si to vše obstará a oběhne, objeví svoji eskarthu, kterou hledal, někde pod slamníkem. Proto si na menážku pozor dej a nikdy!

5. Toto jsou Hanoverské kasárny. Zde bylo jedno z míst, kde se vydávalo jídlo. Tvým úkolem je spočítat všechna zamřížovaná okna a vydělit je počtem dveří. Výsledek je?

P - 10

I - 15

K - 20

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

5. NEMOCNICE

DENÍK

Včera mi řekli, že moje mladší sestra onemocněla. Prý má nemoc, na kterou se může zemřít. V ten okamžik ve mně vládly různé emoce. Snažila jsem se zadržet slzy, ale nešlo to. Přišla jsem o otce a teď mám přijít i o sestru? Slzy mi tekly z očí jako vodopády, nikdo mne nedokázal utěšit. Zachumlala jsem se na svém hejmu do deky. Když jsem se uklidnila, musela jsem jít okamžitě za ní.

Ležela v nemocnici ve Vrchlabských kasárnách. To je největší nemocnice tady v Terezíně. Když jsem tam přišla, ležela v posteli a kašlala. Kašlala tak, jak jsem to nikdy před tím neslyšela, a myla bledá jako stěna. Ale když mě viděla, na tváři se jí vykreslil lehký úsměv. Bylo vidět, že to pro ní bylo těžké, ale potěšilo mě to, že se směje. Pak jsme se objaly, chvílku si popovídaly a potom jsem už zas musela jít. Bylo to krásné setkání po tak dlouhé době, i když bylo smutné.

6. Zjisti podle zde vypsanych příznaků, jakou nemocí trpěla sestra Helgy:

Zasahuje většinou plíce, mohou však být ale postiženy i hrtan, střeva, ledviny, kosti, kůže. Ve tkáních napadených orgánů se tvoří ložiska mykobakterií.

L - spála

H - skvrnitý tyfus

V - tuberkulóza

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

6. PRÁCE

Článek z časopisu Kamarád:

Tomik Gaus měl jakýsi strach, ale když viděl, že se ostatní nebojí, vrhl se také k vozu. Avšak měl smůlu OD mann ho chytil a ho pustil, otrásl se šlojzoval dál. K dovršení smůly jej však OD mann chytil podruhé a tu nastal vzrušující dialog, který skončil tím, že se mu tomáš vrhl z ruky. Prohlásil však, že už šlojzovat nebude a uháněl domů.

O Zgabanině ani nemluvě. ten se neodvážil vůbec k vozu a jen stále říkal: „Jééé já ještě nemám žádnou bramboru.

Tak skončilo odpoledne a my s pěkným úlovkem jsem se ubírali domů...

DENÍK

Oznámili mi, že je málo lidí v zahradách, a že musím jít pomoci na zahradu v Šancích. Oblékla jsem si horší oblečení a šla jsem se připravit před ubikace.

Přidělili mi motyku a šla jsem okopávat brambory. Pracovní povinnost je tu sice až od 16 let ale mi starší už často chodíme pomáhat. Nemáme tu moc co dělat, a tak občas práce přijde vhod.

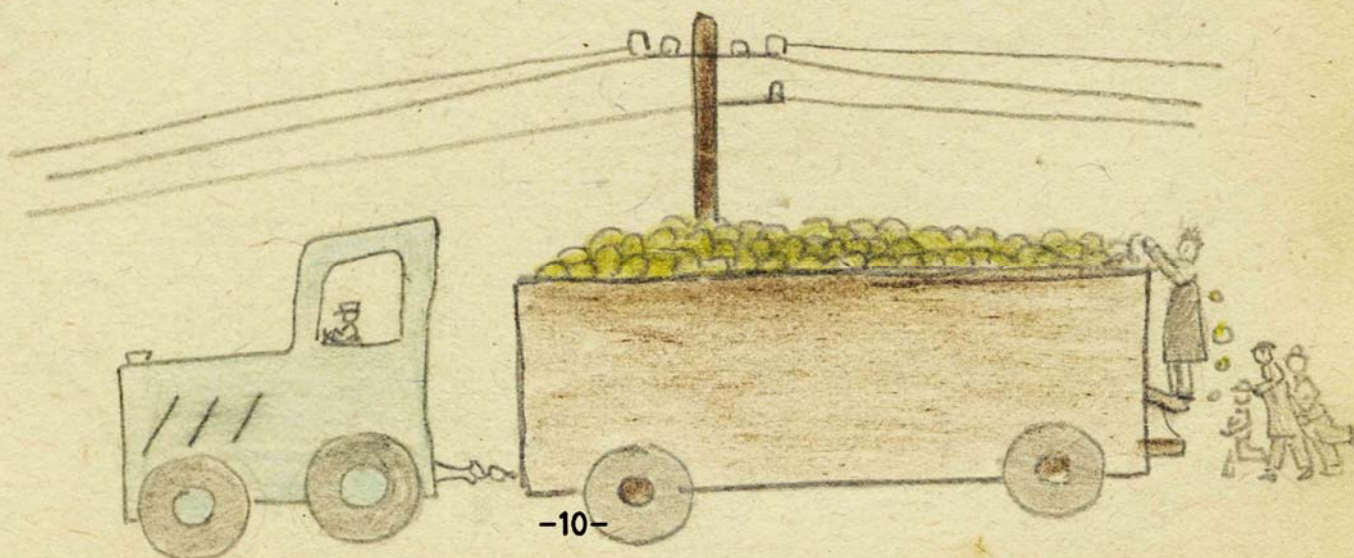
Teď jsme právě na šancích. Máme chvilku pauzu, a tak píšu. Jak už jsem říkala, dnes okopávám brambory, a to je možnost vyšlojzovat nějaký ten kousek pro sebe. To také děláme. Jeden kluk z heimu L417 už měl tři, ale já zatím nekradu. Vím totiž, že zanedlouho pojede kolem zahrad povoz, který bude plný brambor na oběd a tam se šlojzuje jednodušeji.

7. Od kolika let jsi byl/a povinen práce?

H - 12 let

Ě - 16 let

A - 22 let

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

DENÍK

Z GHETTOUŠ!

Když jsme se vraceli ze šlojzu, měli jsme plné kapsy brambor. Já jsem jich měla 5 a Hanka také. Ten chlapec z L417 jich měl dokonce 6, ale nám to stačilo. Ten chlapec rychle zmizel, ale já s Hankou jsme šly klidně, a ještě jsme si cestou popovídaly s jednou dívkou z jiného domova. Když jsme jí ukazovaly náš úlovek, viděl nás naneštěstí jeden muž od Ghattowache a hned nás také chytil. Ta cizí dívka utekla, ale mě s Hankou chytil. Naštěstí se ghettouši, jak se jim posměšně říká, dají docela jednoduše uplatit, a tak jsme mu daly nějaké věci, co jsme měly s sebou a každá dvě brambory. A tak nás pustil. Ale abych to řekla upřímně, opravdu jsem se bála.

I tebe chytil Ghattouš, a tak ho můžeš zkusit uplatit. Ale takový Ghetouš si nevezme jen tak něco. Vlastně si vezme jen čokoládu, brambory nebo cigarety. Pokud něco z toho máš ve výbavě z prvního stanoviště a chceš tím uplatit četníka, tak přečti text v zeleném rámečku. Pokud ale ne, přečti si červený rámeček.

Pokud tedy máš něco, čím můžeš ghetouše uplatit, škrtni si to ze svého seznamu a do tajenky do políčka č. 9 si vepiš písmenko Ř, které ti pomůže složit další slovo v tajence. A úkol na tomto stanovišti můžeš přeskočit, protože se tam dozvíš právě toto písmenko.

Pokud nemáš ani jednu z těchto věcí, jdi na místo v mapě označené písmenem G. To je sídlo ostrahy Ghattowache, kam by tě asi odvedl ghetouš. Tam za trest vypracuj následující úkol do tajenky.

8. Jakou barvu má fasáda domu sídla ghettowache?

A – bílá

I – zelená

Ř – růžová

TEREZÍN BLÍŽE ANEB POZNEJ GHETTO JINAK

8. DIVADLO

DENÍK

Dnes jsme společně s děvčaty z našeho hejmu, získaly lístky na úplně novou operu, se jménem Brundibár. Velmi se těším, bude to totiž premiér, a já jsem, nikdy na žádné premiére nebyla.

Konečně byl večer, oblékla jsem se do těch nejhezčích šatů, co jsem měla. A pak jsme vyrazily k Magdeburským kasárnám. Když jsme vešly dovnitř, bylo tam spousta lidí. A už to začalo, bylo to krásné. Po premiéře se o této divadelní hře povídalo ještě dlouho. Měla jsem z toho krásný zážitek.

9. Kdo byl v opeře Brundibár
Brundibár?

Í - zlý flašinetář

P - brouk

T - nevrlý prodavač uzenin

10. Jaké jméno je vyryté na kamenném vstupním
portálu do Magdeburských kasáren?

M - Hanka

O - Anna

U - Helga

Hledej na pravé straně

